

Inhalation av lustgas är ett växande problem bland unga

Omfattande inhalationsbruk av lustgas kan ge ryggmärgsskada

Det kan börja som stickningar och domningar i händer, fötter och armar, sprider sig och kan i värsta fall ge irreversibla skador på ryggmärg och perifera nerver. Det är den icke narkotikaklassade "ungdomsdrogen" lustgas som inte bara ger ett kort och intensivt rus utan kan vid hög konsumtion ge skador för livet.

Ruset och euforin avklingar efter någon minut. Det är en oklar farmakologisk effekt men sannolikt är den kopplad till den exciteriska glutamingera neurotransmissionen som hämmar NMDA-receptorerna. Lustgas ger även en funktionell B12-brist (Läkartidningen).

Det kan vara svårt att ställa rätt diagnos utan fördjupad anamnes. Tillståndet kan tolkas som akut inflammation i ryggmärg eller akut polyneuropati. Differentialdiagnosen mot lustgas är viktig framför allt om patienten är ung.

Under sommaren 2021 påpekade fältassistenter på Södermalm att försäljningen av lustgas ökat explosionsartat. Det är framför allt bland ungdomar mellan 14 och 17 år som man sett användningen. Eftersom lustgas är en laglig substans är den lätt att få tag på, antingen via nätet eller i butik på stan.

Riksdagsledamoten Sofia Nilsson (C) har också förra året reagerat på det ökande bruket av lustgas i rusnyfte. Hon tycker att helt oreglerat tillåta försäljning av lustgas för privat bruk i rusningssyfte ter sig aningen ogenomtänkt. Andra länder, såsom Danmark och Finland, har förbjudit försäljning av lustgas för berusningssyfte.

Sofia Nilsson:

– Hur tänker socialministern agera för att minska missbruket av lustgas samt förhindra marknadsföring och försäljning av lustgas för privat bruk i berusningssyfte.

Socialminister Lena Hallengren (S):

– I samhället sker det en snabb utveckling av nya företeelser och produkter, att använda i bland annat berusningssyfte, som framförallt riktar sig till barn och unga. Regeringen bevakar frågan med ambitionen att säkerställa ett fortsatt högt skydd framförallt för barn och unga.

Polisen vittnar också om en rejäl ökning av ungdomar som är påverkade av lustgas. Polisen måste i princip bara se på eftersom lustgas inte är narkotikaklassad. Det finns inget lagstöd för ingripande, men däremot görs en anmälan till socialtjänsten enligt SoL och man tar dessutom kontakt med föräldrarna.

Även Giftinformationscentralen (GIC) ser lustgasinhalation som ett stigande problem. Det har kommit en kraftig ökning av förfrågningar om lustgasintoxikationer, framför allt från sjukvården som står för 40 procent av frågorna och då gäller dessa i regel symtom efter omfattande eller längre tids användning.

Apotekare Markus Tellerup vid GIC:

– Från att ha varit cirka 15-25 frågor per år blev det 47 stycken under 2020, 140 under 2021 och 77 hittills i år (2022).

För GIC är det inga stora tal i jämförelse med mycket annat men när det gäller lustgas är det förstås troligt att det som GIC får kännedom om sannolikt är enbart toppen av "isberget".